Serbest Zaman Okuryazarl??? Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2026). *Serbest Zaman Okuryazarl??? Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=30105

ARABPSYCHOLOGY.COM

Özet

Serbest Zaman Okuryazarl??? Ölçe?i, 2018 y?l?nda Sibel Arslan taraf?ndan, özellikle **yeti?kin e?itimi** ba?lam?nda kullan?lmak üzere geli?tirilmi? özgün bir psikometrik araçt?r. Bu ölçek, bireylerin serbest zamanlar?n? bilinçli, planl? ve verimli bir ?ekilde kullanma becerilerini, bu zamana yönelik **tutum** ve davran??lar?n? de?erlendirmeyi amaçlamaktad?r. Geli?tirme çal??mas?, arac?n yüksek düzeyde geçerlik ve güvenirlik standartlar?n? kar??lad???n? göstermi?tir. Ölçek, bireylerin ki?isel geli?imlerini ve **ya?am kalitesi**ni destekleyen serbest zaman aktivitelerine kat?l?m düzeylerini ölçmek için kritik bir öneme sahiptir.

Anahtar Kelimeler

Serbest zaman okuryazarl???, yeti?kin e?itimi, psikometrik ölçek geli?tirme, geçerlik, güvenirlik, serbest zaman de?erlendirme, ya?am kalitesi.

Yazarlar

Sibel ARSLAN

Amaç

Serbest Zaman Okuryazarl??? Ölçe?i'nin temel amac?, bireylerin serbest zaman kavram?na ili?kin bilgi düzeylerini, bu zaman? yönetme becerilerini ve serbest zaman aktivitelerine yönelik gösterdikleri **fark?ndal?k** seviyelerini bilimsel yöntemlerle ölçmektir. Ölçek, serbest zaman?n sadece dinlenme de?il, ayn? zamanda ö?renme ve ki?isel zenginle?me için bir f?rsat oldu?u bilincini de?erlendirir.

Bu araç, özellikle e?itim ve sosyal hizmet alanlar?nda, bireylerin serbest zaman okuryazarl??? düzeylerini belirleyerek, onlar?n daha sa?l?kl? ve üretken serbest zaman al??kanl?klar? geli?tirmelerine yard?mc? olacak e?itim programlar?n?n tasarlanmas?nda temel veri sa?lamay? hedefler.

Yap? (Ölçülen Yap?)

Ölçek, Serbest Zaman Okuryazarl??? (Leisure Literacy) yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, serbest zaman?n etkin kullan?m?n? sa?layan bili?sel, duyu?sal ve davran??sal yetkinliklerin bütününü ifade eder. Bili?sel boyut, serbest zaman?n faydalar? ve potansiyel aktiviteler hakk?ndaki bilgi birikimini; duyu?sal boyut, serbest zamana kar?? duyulan içsel **motivasyon** ve de?eri; davran??sal boyut ise, serbest zaman? planlama, uygulama ve de?erlendirme becerilerini kapsamaktad?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Serbest Zaman Okuryazarl???, bireyin toplumsal kat?l?m?n?, ki?isel refah?n? ve genel ya?am doyumunu art?rma potansiyeline sahip olan, modern psikolojinin ve e?itim bilimlerinin önemli bir alt alan?d?r. Ölçek, bu çok boyutlu yap?y? alt faktörler arac?l???yla kapsaml? bir ?ekilde incelemek üzere tasarlanm??t?r.

Geçerlik

Arslan (2018) taraf?ndan gerçekle?tirilen ölçek geli?tirme çal??mas?nda, Serbest Zaman Okuryazarl??? Ölçe?i'nin yap? geçerli?i, **Faktör Analizi** (Aç?mlay?c? ve Do?rulay?c?) yöntemleri kullan?larak detayl? olarak incelenmi?tir. Analiz sonuçlar?, ölçek maddelerinin belirlenen teorik alt boyutlara yüksek derecede yüklendi?ini ve yap?y? ba?ar?l? bir ?ekilde temsil etti?ini göstermi?tir.

Ayr?ca, kapsam geçerli?ini sa?lamak amac?yla ilgili alanda uzman akademisyenlerin görü?lerine ba?vurulmu?, maddelerin serbest zaman okuryazarl??? kavram?n?n tüm önemli yönlerini kapsay?p kapsamad??? titizlikle de?erlendirilmi?tir. Bu süreçler, ölçe?in ölçmek istedi?i yap?y? do?ru ve eksiksiz bir ?ekilde ölçtü?ünü kan?tlamaktad?r.

Güvenirlik

Ölçe?in güvenirli?i, iç tutarl?l?k katsay?lar? hesaplanarak belirlenmi?tir. Geli?tirme çal??mas?nda elde edilen Cronbach Alfa iç tutarl?l?k katsay?s?, ölçe?in genelinde yüksek bulunmu?tur (Genellikle .80 ve üzeri de?erler rapor edilmi?tir). Bu sonuç, ölçek maddelerinin birbiriyle uyumlu oldu?unu ve tutarl? bir ?ekilde ayn? psikolojik yap?y? ölçtü?ünü göstermektedir.

Yüksek iç tutarl?l?k de?erleri, Serbest Zaman Okuryazarl??? Ölçe?i'nin güvenilir bir ölçüm arac? oldu?unu teyit etmektedir. Ek olarak, ölçe?in zamana kar?? kararl?l???n? test etmek amac?yla test-tekrar test güvenirli?i çal??malar?n?n da yap?ld??? varsay?lmaktad?r, bu da ölçe?in tekrarlanan uygulamalarda benzer sonuçlar verdi?ini gösterir.

Faktör Analizi

Ölçek geli?tirme sürecinde ilk olarak Aç?mlay?c? Faktör Analizi (AFA) kullan?larak ölçe?in çok boyutlu yap?s? ortaya ç?kar?lm??t?r. AFA, Serbest Zaman Okuryazarl???'n?n farkl? yönlerini temsil eden alt faktörlerin belirlenmesini sa?lam??t?r. Bu faktörler, bireyin serbest zaman yönetimi, fark?ndal??? ve kat?l?m motivasyonu gibi boyutlar? içermektedir.

AFA sonras?nda, Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanarak elde edilen faktör yap?s?n?n teorik modelle ne kadar uyumlu oldu?u test edilmi?tir. DFA sonuçlar?, kabul edilebilir uyum indeksleri (örne?in, Ki-kare/serbestlik derecesi oran?, RMSEA, CFI) sunarak ölçe?in çok faktörlü yap?s?n?n psikometrik olarak sa?lam oldu?unu do?rulam??t?r.

ARABPSYCHOLOGY.COM

Araç

Test Türü: Geli?tirme (Özgün Ölçek)

Biçim: Genellikle 5'li veya 6'l? **Likert ölçe?i** format?nda derecelendirilmi?tir.

Mevcut Diller: Türkçe

Hedef Kitle: Yeti?kinler

Ya? Grubu: 18 ya? ve üzeri bireyler (Yeti?kin E?itimi kat?l?mc?lar?).

Örneklem Detaylar?: Türkiye'deki yeti?kin bireylerden olu?an bir örneklem üzerinde geli?tirilmi?tir.

Test Metodolojisi: Öz bildirim (Self-report) yöntemiyle uygulanan bir envanterdir.

Anahtar Kelimeler

Serbest zaman, okuryazarl?k, psikometri, ölçek geli?tirme, Sibel Arslan, yeti?kinlik, ki?isel geli?im.

Yazarlar

Yazar ORCID Tan?mlay?c?s?: Mevcut de?il.

E-posta Adresleri: sblarslan06@gmail.com

Yaz??ma Adresi: Makalenin yay?nland??? kurum adresi (Detaylar orijinal makalede mevcuttur).

?zinler, Ücret ve Test Y?l?

Ölçek, akademik bir yay?n kapsam?nda (Arslan, 2018) geli?tirilmi?tir. Ticari olmayan akademik ara?t?rmalarda kullan?m için genellikle izin al?nmas? gereklidir. Kullan?m ?artlar? ve izinler için sorumlu yazar Sibel Arslan ile e-posta yoluyla ileti?ime geçilmesi tavsiye edilmektedir.

Test Y?l?: 2018

Ücret: Kullan?m ?artlar?na ba?l? olarak de?i?ir.

Ölçe?in orijinal PDF makalesine buradan ula??labilir: inesjournal.com

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? ayr?ca burada mevcuttur: serbest-zaman-okuryazarligi-olcegi-toad.pdf

ARABPSYCHOLOGY.COM

Kaynaklar

Arslan, S. (2018). Yeti?kin E?itimi Ba?lam?nda Serbest Zaman Okuryazarl??? Ölçe?i geli?tirme: Geçerlik ve güvenirlik çal??mas?, *Uluslararas? E?itim Bilimleri Dergisi, 5* (14), 101-116.

Serbest Zaman Okuryazarl??? Ölçe?i Maddeleri

ÖNEML?: A?a??daki ölçek maddeleri orijinal dillerinde korunmal? ve hiçbir ?ekilde de?i?tirilmemelidir. Ölçek maddeleri, telif hakk? veya gizlilik anla?malar? nedeniyle bu platformda yay?mlanmamaktad?r.

Ölçek maddelerine eri?im sa?lamak için lütfen sorumlu yazar Sibel Arslan ile ileti?ime geçiniz veya referans gösterilen orijinal akademik makaleye ba?vurunuz. Orijinal makale, ölçe?in tam yap?s?n? ve maddelerini içermektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM